

Skaeve Huse

Wat zijn Skaeve Huse?

Skaeve Huse is een vorm van begeleid wonen voor mensen die niet passen in een (reguliere) woning of in een instelling. Skaeve Huse zijn kleine, sobere eenpersoonswoningen (30-40 m²). De woningen staan op een rustige locatie met relatief veel ruimte eromheen. Ruimte en rust zorgen ervoor dat de bewoners met rust gelaten worden en dat de buurt geen last heeft van de bewoners. Bewoners van de Skaeve Huse krijgen overigens wel professionele begeleiding op maat. Skaeve Huse is een woonvorm die in Denemarken succesvol werd ontwikkeld. Deze eenvoudige woonvorm pakt het probleem van twee kanten aan: 'moeilijke gevallen' krijgen de zorg die zij hard nodig hebben en overlast voor bewoners in het stadscentrum en wijken wordt tegengegaan. Voorbeelden elders in Nederland (o.a. Tilburg, Kampen, Maastricht, Amsterdam, Arnhem en Nijmegen) laten zien dat deze woonvorm ook in ons land succesvol functioneert.

Voor wie zijn Skaeve Huse?

Skaeve Huse zijn woningen voor mensen die het best gedijen op een rustige plek met weinig prikkels. Zodanig dat 'zij geen last hebben van de rest van de wereld en de rest van de wereld niet van hen'. Deze mensen zijn alleenstaand en kunnen moeilijk met anderen samenleven. Vaak hebben zij een verslavingsverleden of andere sociale en/of psychische problemen. In een reguliere buurt zijn ze veelal niet te handhaven, komen vervolgens op straat en veroorzaken daar ook weer overlast. De Skaeve Huse zijn een laatste redmiddel en de bewoners weten dat, zo leren de ervaringen elders. Ze tolereren elkaar, leven onopvallend en zorgen ervoor dat ze geen overlast veroorzaken in de buurt.

De doelgroep voor Skaeve Huse bestaat uit mensen:

- met een psychiatrisch of verslavingsverleden
- die aan de onderkant van de woonladder zitten
- die overal geschorst zijn (IrisZorg, Leger des Heils)
- die niet in een traject te krijgen zijn
- die behoefte hebben aan rust en stabiliteit
- die geen intensieve begeleiding hebben
- die soms veel overlast veroorzaken in woningen van de woningcorporaties

Het mag duidelijk zijn dat kandidaten voor de Skaeve Huse streng geselecteerd zullen worden. Het is echt een laatste optie voor opvang.

Waarom Skaeve Huse in Doetinchem?

Doetinchem heeft als centrumgemeente in de Achterhoek een belangrijke zorgtaak in het kader van het OGGz-beleid (openbare geestelijke gezondheidszorg). Dat betekent dus ook een zorgtaak voor de hierboven beschreven groep mensen. De Achterhoekse gemeenten hebben afspraken gemaakt over de uitvoering van dat beleid. De Skaeve Huse is een van de maatschappelijke opvangvoorzieningen die opgenomen is in het uitvoeringsprogramma van het Regionaal Kompas bestrijding dakloosheid. Afspraak is dat de woonvoorziening Skaeve Huse in of rond de stad Doetinchem komt. De woningcorporaties en zorginstellingen hebben samen met de gemeenten Oude IJsselstreek en Doetinchem onderzocht hoeveel probleemgevallen gebaat zijn bij een plek in de Skaeve Huse. Daaruit kwam een lijst van ongeveer 15 personen naar voren. De gemeenten hebben daarop bepaald dat er een voorziening nodig is van 10 units Skaeve Huse. Immers, niet alle potentiële cliënten zullen de selectie doorstaan en er is sprake van enig natuurlijk verloop.

Toewijzing en organisatie

Voor onze regio geldt Iriszorg als hoofdaannemer voor de Skaeve Huse. Iriszorg verzorgt de selectie en toewijzing. Voor elke bewoner geldt dat er duidelijke afspraken en regels zijn; huurafspraken met Sit , beheer financiën, een zorgplan, begeleiding door een zorgpartij, afspraken over dagbesteding en toezicht door de politie.

Waar Skaeve Huse?

Skaeve Huse moeten staan op een plek die rustig is en zodanig gelegen dat bewoners daar afgezonderd kunnen leven. De afstand tot de burens in een reguliere woonwijk moet groot genoeg zijn, zodat Skaeve Huse bewoners en omwonenden geen last van elkaar hebben. De Skaeve Huse bewoners moeten anderzijds wel weer voldoende dichtbij voorzieningen wonen die hen in staat stellen hun eigen leven te leiden (winkels, bushalte).

De gemeenteraad van Doetinchem stelde in april 2013 drie criteria vast waaraan de locatie voor Skaeve Huse minimaal moet voldoen:

1. Het terrein moet voldoende groot zijn. Voor 10 Skaeve Huse is 1.000 m² terrein nodig
2. De afstand tot woonhuizen in de buurt is ongeveer 75 meter of er is voldoende (geluids-)afscherming.
3. De locatie is op loop- of fietsafstand van voorzieningen en winkels of openbaar vervoer (max. 1 km)

Deze raadsriteria zijn de minimale vereisten voor een locatie. Voor het kiezen van de meest optimale locatie zijn ook andere afwegingen en inschattingen van belang, zoals beheersbaarheid, overlastrisico's, beschikbaarheid en betaalbaarheid. Bij het selecteren van de potentiële locaties werd ook naar deze aspecten gekeken (wegingsfactoren).

Zoektocht naar locaties totnu toe: van negen naar vijf potentiële locaties

De gemeente Doetinchem startte in het voorjaar van 2013 een zoektocht naar geschikte locaties voor de Skaeve Huse. Aanvankelijk was het idee om te komen tot  n locatie voor tien units. De zoektocht leverde negen locaties op. Tijdens een bijeenkomst op 21 mei 2013 gaven inwoners hun reacties op de voorgestelde locaties. De informatie van dat moment overziend leken drie plekken het meest kansrijk. Het college nam in juni een voorgenomen besluit om de units te realiseren op  n van deze drie, namelijk aan de Turfweg. Bespreking in de raad van juli leverde vervolgens een belangrijk nieuw inzicht op, namelijk dat het verstandiger is om de Skaeve Huse te verdelen over twee locaties van elk vijf woonunits. Daarnaast gaf de raad aan dat er meer nadruk moet liggen op de beheersbaarheid en de veiligheid bij de keuze voor de locaties. Met die bril is de groslijst van negen locaties opnieuw beoordeeld. Deze keer bleven er vijf mogelijke locaties over:

- Wielstraat naast nr. 2
- Wijnbergen 't Oosten
- Turfweg
- Stokhorstweg
- Hoek Bedrijvenweg/Havenstraat

De volgende stap: van vijf potentiële naar twee definitieve locaties

Het is nu aan het college van b&w om twee locaties te kiezen uit de vijf mogelijke locaties voor Skaeve Huse. Dat is een lastige opgave. Het zal duidelijk zijn dat de ideale locatie niet bestaat en dat aan elke locatie naast voordelen, ook nadelen kleven. Het is een onmogelijke opgave om alle betrokkenen tevreden te stellen. Daarvoor lopen de belangen van bijvoorbeeld de toekomstige bewoners van de Skaeve Huse en die van de bestaande wijken te zeer uiteen. Het gaat er dan ook om te kiezen voor de meest optimale variant. Dat is zeker geen kwestie van zuivere wiskunde, wel het vergelijken van technische en meetbare feitelijkheden en het

inschatten en beoordelen van een toekomstige situatie. Met andere woorden, het gaat er om vanuit verschillende perspectieven te kijken naar de voor- en nadelen van elke locatie, de risico's en oplossingsmogelijkheden te vergelijken, de benodigde kosten te wegen. Niet alleen de minimale eisen zoals hierboven genoemd, maar ook die criteria die te maken hebben met leefbaarheid, veiligheid, haalbaarheid en betaalbaarheid. De vijf locaties worden vanuit deze criteria gescoord en vervolgens in een totaaloverzicht met elkaar vergeleken. Dat doet het college niet alleen. Buurtbewoners, experts op de terreinen zorg, veiligheid en wijkbeheer en de ambtelijke organisatie helpen hen daarbij. Ook de gemeenteraad denkt actief mee in dit traject.

Het proces om te komen tot twee locaties voor elk vijf units is als volgt:

Wanneer	Wie	Doel/resultaat
7 oktober	Bijeenkomst college met omwonenden van de vijf locaties	Informeren over inhoudelijke plannen en over het proces Genereren van input uit de buurt, inventariseren van zorgen en tips
Oktober	Ambtelijke projectgroep	Onderzoek locaties op de verschillende aspecten
Oktober	Quick scan door Bureau Beke	Beoordeling van de vijf locaties op beheersbaarheid
Eind oktober	Expertmeeting met kenners uit veld zorg, veiligheid en buurtwerkers, waarbij ook onafhankelijke deskundigen worden betrokken	Beoordelen van de mogelijke locaties vanuit ieders expertise
Begin november	Ambtelijke projectgroep	Verwerken van de inbreng van belanghebbenden en experts en advies voor keuze van 2 locaties
12 november	College van b&w	Voorgenomen besluit over 2 locaties
4 december	Gemeenteraad	Bespreken keuze en afweging van het college in de raad
December	College van b&w	Definitief besluit over twee locaties. Opdracht tot verdere uitwerking en uitvoering op de gekozen locaties. Opdracht aan extern bureau voor het maken van veiligheidsanalyses. Opdracht start communicatietraject met omwonenden en betrokkenen.
Januari	Ambtelijke projectgroep	Start ruimtelijke en overige formele procedures om de voorziening te kunnen realiseren, inclusief bijbehorende formele inspraaktrajecten.
Januari	Extern bureau	Start veiligheidsanalyse voor de twee locaties en advisering t.b.v. de beheersplannen
p.m.	Ambtelijke projectgroep i.s.m. buurt	Start overleg met buurten om te komen tot beheersplannen

Na het definitieve collegebesluit voor twee locaties gaat een nieuwe fase van het project in. Aan een in veiligheid gespecialiseerd bureau wordt de opdracht verstrekt om een veiligheidsanalyse te maken voor de twee locaties. Uit deze analyse komt naar voren welke maatregelen nodig zijn om de te realiseren voorzieningen beheersbaar te houden. Deze informatie is van groot belang voor het op te stellen beheersplan. Tevens wordt in deze fase het communicatietraject met de betrokken buurt(en)/omwonenden gestart. De betreffende buurten zullen worden betrokken bij het opstellen van het beheersplan. Ook geeft het college opdracht om alle benodigde procedures op te starten die nodig zijn om de woonvoorziening te realiseren. Bij deze procedures worden uiteraard alle wettelijke inspraakprocedures gevolgd.

Matrix beoordeling 5 locaties Skaeve Huse

Voor beoordelen van de locaties is ondersteunend visueel materiaal nodig. Per locatie: luchtfoto + kaart met daarin geprojecteerd Skaeve Huse. Per locatie scoren op de volgende onderdelen:

De vijf locaties voor Skaeve Huse worden vanuit de volgende perspectieven beoordeeld:

- geschiktheid vanuit het oogpunt van zorg
- geschiktheid vanuit het oogpunt van leefbaarheid, veiligheid en beheersbaarheid
- geschiktheid vanuit het oogpunt van ruimtelijke ordening, milieu en overige wet- en regelgeving
- geschiktheid vanuit het oogpunt van betaalbaarheid

Geschiktheid vanuit het oogpunt zorg

Bewoners van Skaeve Huse zijn gebaat bij rust en ruimte. Het is dan ook van belang dat de locatie prikkelarm is, met relatief veel buitenruimte. Ook is het nodig dat voorzieningen die zij voor hun levensbehoeften nodig hebben, binnen bereik zijn. Bij de beoordeling van het zorgperspectief wordt advies ingewonnen bij een onafhankelijke zorgdeskundige.

I. Geschiktheid vanuit het oogpunt van de zorg(-taak)		
→ perspectief bewoners Skaeve Huse		
→ beoordeling gebeurt tevens door onafhankelijk zorgdeskundige		
Onderdeel	Score + /0/-	Bijzonderheden
Rustige, prikkelarme locatie. Zonodig af te schermen.		
Vrijstaande 1-persoons woonruimtes (30-40 m ²) met voldoende ruimte voor afstand en afscherming.		
Winkels en voorzieningen op loop- of fietsafstand en/of busverbinding (max. 1 km.)		
De locatie is permanent beschikbaar		
Belangrijkste+		
Belangrijkste -		

Geschiktheid vanuit oogpunt van leefbaarheid, veiligheid en beheersbaarheid

Past een voorziening als Skaeve Huse in de buurt? In combinatie met sommige andere voorzieningen kunnen ongewenste stapeleffecten ontstaan en daarmee overlast. Andere

voorzieningen zijn bijvoorbeeld scholen, speelplekken, uitgaansgebieden, hangplekken en andere vormen van maatschappelijke opvang. Teveel overlast is niet de bedoeling, de leefbaarheid in de wijk is immers ook van belang. Vanuit dit oogpunt kijken we naar de direct omwonenden en de buurt daaromheen. Het gaat er om risico's in te schatten en te beoordelen of en op welke wijze hiervoor oplossingen gevonden kunnen worden. Daarnaast gaat het om de openbare orde en veiligheid. Het gaat er dan om de veiligheid van zowel de doelgroep als die van de omwonenden te beoordelen en te bezien of ze met passende maatregelen beheersbaar kunnen blijven. Veiligheid en beheersbaarheid hebben fysieke elementen, zoals verkeerstechnische situatie en looproutes en ook sociale kanten, zoals welke groepen zijn er al in de wijk en hoe verhouden die zich tot de nieuwe bewoners. De beoordeling vanuit dit perspectief gebeurt door verschillende betrokkenen: buurtbewoners, professionele wijkwerkers, zorgverleners en politie. Tevens maakt het college gebruik van de expertise van Bureau Beke.

2. Geschiktheid vanuit oogpunt leefbaarheid, veiligheid en beheersbaarheid → perspectief buurtbewoners, professionele wijkwerkers, zorgverleners, politie → Bureau Beke maakt eigen beoordeling op deze punten. Tevens reageert het bureau met zijn expertise op de inbreng van anderen		
Onderdeel	Score + /0/-	Bijzonderheden
Veiligheid en leefbaarheid op de locatie en in de omliggende buurt zijn na plaatsing van de units beheersbaar dan wel met passende maatregelen op het gewenste niveau te brengen		
Afstand tot dichtstbijzijnde woning is ongeveer 75 m., waardoor geluidsoverlast voor de buurt kan worden voorkomen. Zo nodig visuele afscherming (groen, schutting) mogelijk		
Verwachte looproutes van de Skaeve Huse bewoners door de buurt zijn beheersbaar		
De combinatie van Skaeve Huse met andere sociale voorzieningen (opvang, scholen, etc.) in de buurt is beheersbaar		
Belangrijkste+		
Belangrijkste -		

Geschiktheid vanuit het oogpunt ruimtelijke ordening, milieu en overige wet- en regelgeving

De toets aan wet- en regelgeving en een inschatting van de proceduretijd wegen ook mee in de beoordeling van de locaties. Een locatie die op minder punten voldoet, zal meer tijd en kosten met zich meebrengen.

3. Geschiktheid/haalbaarheid vanuit oogpunt ruimtelijke ordening, milieu, overige wet- en regelgeving → perspectief gemeente, procedureel		
Onderdeel	Score + /0/-	Bijzonderheden
De locatie is in eigendom van de gemeente of van een partij die bereid is aan dit project mee te werken		
De locatie is permanent beschikbaar		
Het terrein is geschikt of eenvoudig geschikt te maken voor de plaatsing van de units		
De locatie is ontsloten of eenvoudig te ontsluiten		
De locatie voldoet aan de ruimtelijke eisen van: <ul style="list-style-type: none"> - bodemvervuiling - geluidshinder verkeer - hinder bedrijven - flora en fauna - archeologie/cultuurhistorie - externe veiligheid - luchtkwaliteit - watertoets Elk van deze onderdelen apart scoren		
Belangrijkste+		
Belangrijkste -		

Geschiktheid vanuit het oogpunt betaalbaarheid

Als laatste afweging dienen ook de kosten in ogenschouw genomen te worden.

Overheidsgelden kunnen slechts eenmaal worden uitgegeven en het is dan ook aan het bestuur af te wegen of de kosten die gemoeid zijn met het geschikt maken van de locatie opwegen tegen de andere voordelen.

4. Geschiktheid vanuit oogpunt van betaalbaarheid → perspectief gemeente, financieel		
Onderdeel	€ (kostenraming)	Bijzonderheden
De bouw/inrichtingskosten		
De noodzakelijke extra investeringskosten (sanering, infrastructuur, nutsvoorzieningen en dergelijke)		
De aankoopkosten		
De kosten voor de r.o-procedures en andere juridische kosten (planschade)		
Belangrijkste+		
Belangrijkste -		

2 oktober 2013.